

AVRUPA KOMİSYONU TARAFINDAN “DE MINİMİS” YARDIMLARINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA YÖNELİK OLARAK HAZIRLANAN TASLAK YÖNETMELİK

İç pazarın tamamlanması ve sağlıklı olarak devam edebilmesi için vazgeçilmez olarak görülen AB Ortak Rekabet Politikası, yeniliklere ve teknolojik ilerlemeye uygun bir atmosferin yaratılarak ekonomik etkinliğin sağlanması amacıyla oluşturulmuştur. Piyasa ekonomisinde rekabetin; ekonomik gelişmeyi destekleyerek Avrupalı tüketicilerin haklarını koruyacağı ve Avrupalı girişimlerin, mal ve hizmetlerin dünya piyasalarında rekabet edecek seviyede olmasını temin edeceği düşünülmektedir. Bu çerçevede Rekabet Politikası, özel teşebbüsler ya da ulusal otoriteler tarafından rekabeti bozan bütün uygulamaların engellenmesine hizmet etmektedir.

Rekabeti bozan uygulamaların sadece özel teşebbüs tarafından yaratılmayacağı, devletler tarafından verilen yardımların da yardım alan ve almayan firmalar arasında ayırım yapmak suretiyle rekabeti bozarak iç piyasanın işleyişine bir tehdit oluşturabileceği düşüncesiyle, Rekabet Politikasında devlet yardımı uygulamaları ayrı olarak düzenlenmiştir.

Devlet yardımı uygulamalarının piyasa ile bağdaşmaması göz önüne alınırken, istisnai şartlar altında verilebileceğini benimseyen bir sistem geliştirilmiştir. Bu sistem, AT Anlaşmasının ilgili maddelerinde belirtilmiş; ikincil mevzuat ve mahkeme kararlarında da geliştirilmiştir.

AT Anlaşmasının 87, 88. ve 89. maddeleri devlet yardımlarına ilişkin temel düzenlemelerdir. AT Anlaşması, prensip olarak rekabeti bozan veya bozmakla tehdit eden her türlü devlet yardımını üye devletlerarasındaki ticareti etkilediği ölçüde yasaklamıştır ve Avrupa Komisyonunu devlet yardımlarını kontrol etmekle görevlendirmiştir. Bu çerçevede üye devletlere, uygulamaya koyacakları her türlü devlet yardımı tasarısı ve uygulamakta oldukları devlet yardımları üzerinde yapacakları her türlü değişiklik hakkında Komisyonu önceden bilgilendirme yükümlülüğü getirilmiştir. Bununla birlikte, yakın zamanda sürecin modernizasyonunu ve basitleştirilmesini sağlamak amacıyla Komisyon tarafından devlet yardımları için *'blok muafiyet yönetmeliği'* benimsenmiştir. Bu düzenleme ile, belirli şartları taşımaları kaydıyla Komisyon, belirli kategorilerdeki yardımları anlaşmayla uyumlu addederek bu uygulamaları bildirimden ve onaylanma sürecinden muaf tutabilmektedir. Şimdiye kadar Komisyon dört tane *'blok muafiyet yönetmeliği'* benimsenmiştir. Bunlar; KOBİ yardımı, istihdam yardımı, eğitim yardımı ve **De minimis kuralı** uygulamasıdır. Bu yardımlardan KOBİ, istihdam ve eğitim yardımı için yardımın uygulanmasını takiben 20 iş günü içerisinde Komisyona yardım önleminin özetinin sunulması gerekirken, de minimis için böyle özet bir bilginin dahi sunulmasına gerek duyulmamıştır.

De minimis yardımları; Madde 87(1) kapsamında devlet yardımı sayılmayan, dolayısıyla bildirim zorunluluğu olmayan küçük miktartlı devlet yardımlarını kapsamaktadır ve kuralları halen 69/2001 no'lu Yönetmelikle düzenlenmektedir. Avrupa Komisyonu, söz konusu Yönetmeliğin uygulanması sırasında elde edilen tecrübeleri, Topluluk genelinde enflasyon oranı ile Gayri Safi Milli Hasıla değerlerinin 2006 yılında izlediği ve önümüzdeki dönemde izleyeceği seyri göz önüne alarak ilgili Yönetmeliğin belirli bölümlerinin güncellenmesi gerektiği kanaatine varmıştır ve Resmi Gazetede yayımlanmak üzere taslak bir yönetmelik hazırlamıştır.

Bu çerçevede; halen son üç yıl dikkate alınarak 100.000 € olarak belirlenmiş olan yardım tavanı, 200.000 €'ya yükseltilmiştir. Burada göz önüne alınması gereken yıl, mali yıldır. Verilecek her bir de minimis yardımı için, içinde bulunulan mali yıl ile birlikte son iki yılın da hesaplanması gerekmektedir.

Diğer yandan, yapılan düzenleme ile yürürlükte olan 69/2001 No'lu Yönetmeliğin kapsamı genişletilmiştir. Daha önceden, tarım ürünlerinin birincil üretimi, işlenmesi ve pazarlanması evrelerinde verilen devlet yardımları söz konusu sektördeki özel kurallar dikkate alınarak de minimis yardımları kapsamı dışında bırakılmışken; yeni düzenleme ile tarım ürünlerinin işlenme ve pazarlama evrelerinde verilen yardımlar de minimis uygulaması kapsamına alınmıştır. Komisyon, tarım ürünleri ile tarım dışı ürünlerin işlenme ve pazarlanması arasında bir fark olmadığı düşüncesiyle böyle bir düzenlemeye gitmiştir. Ayrıca 69/2001 No'lu Yönetmelikte ulaştırma sektörü tamamen uygulama dışında bırakılmışken, yeni Yönetmelik ile kara ulaştırması dışındaki tüm ulaştırma sektörü de de minimis uygulaması kapsamına alınmıştır.

Özetle, de minimis uygulamasına yönelik olarak düzenlenen yeni Yönetmelik;

- Karayolu taşımacılığındaki faaliyetleri dolayısıyla firmalara verilen yardımlar,
- Balıkçılık sektöründeki faaliyetleri dolayısıyla firmalara verilen yardımlar,
- Tarım ürünlerinin birincil üretimindeki faaliyetleri dolayısıyla firmalara verilen yardımlar,
- Üçüncü ülkelere ve üye devletlere yönelik ihracat faaliyetleri dolayısıyla firmalara verilen yardımlar,
- İthal mal yerine yerli malının kullanılmasının teşvik edilmesine yönelik olarak verilen yardımlar ve
- Kömür sektöründe faaliyet gösteren firmalara verilen yardımlar,

dışında, firmalara verilen bütün yardımlara uygulanır.

Diğer yandan, Yönetmelik'te de minimis tavanını geçen yardım miktarının, Yönetmeliğe uygun hale getirilmek amacıyla daha küçük parçalara bölünemeyeceği, aynı amaca yönelik olarak de minimis yardımının başka bir devlet yardımı ile birleştirilemeyeceği belirtilmektedir.

Şeffaflığın sağlanması ve de minimis tavanının tüm üye devletlerde doğru olarak hesaplanabilmesini teminen yardım miktarı; vergi ve diğer yükümlülükler çıkartılmadan brüt olarak hesaplanmalı, faiz indirimi, kredi kolaylığı gibi hibe dışında verilen yardımlar ise brüt hibe miktarına getirilmelidir. Birden fazla ödeme içeren yardımlarda ise, tavanın doğru olarak hesaplanabilmesi için; her bir ödeme tutarının, yardımın verildiği tarihteki değerine getirilerek hesaplanması, bunun için de Komisyon tarafından belirlenen referans faiz oranının kullanılması gerekmektedir.

Bahse konu yardımların tavanın belirlenmesi ve denetimi üye devletlere bırakılmıştır. Üye devletlerin; firmalara de minimis yardımı sağlaması durumunda, firmaları bu konuda bilgilendirmeleri, de minimis yardımları ile ilgili Yönetmeliği firmalara sunmaları ve firmaların daha önceden de minimis yardımı alıp almadığını kontrol etmeleri gerekmektedir. Bunun için, daha önce belirtildiği üzere, mevcut ve öncesindeki iki mali yıl gözden geçirilmektedir. Üye devletlerin, söz konusu yardımları Komisyona bildirim yükümlülüğü bulunmamakla birlikte, vermiş oldukları yardımlara ilişkin kayıtları 10 yıl boyunca saklamaları zorunludur. Komisyonun yazılı talebi üzerine, gerektiğinde üye devlet, kayıtları Komisyona iletmekle yükümlüdür.

Söz konusu Yönetmelik, Avrupa Birliği Resmi Gazetesinde yayımlanış tarihini takip eden 20.günde yürürlüğe girecektir. 1 Ocak 2007 tarihinden 31 Aralık 2013 tarihine kadar yürürlükte kalacak olan söz konusu Yönetmelik, tüm üye devletler için bağlayıcıdır